

**MEMORIAL**  
*General Marii Wittek*



395

7WK AK  
ob. Lublin  
ob. Lublin

**ZBYŚLAWONA**  
**z d. KISZKA**  
**MICHALINA**

1 395

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ZBYŚTOWA Michalina.....  
z.d. Kiszka.....  
395/wsk

**I. Materiały dokumentacyjne**

- I/1 – relacja właściwa ✓
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora -
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

**II. Materiały uzupełniające relację** ✓

**III. Inne materiały** (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora -
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. -
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) ✓
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. ✓
- III/5 – inne...

**IV. Korespondencja** ✓

.....  
.....  
.....  
.....

**V. Wypisy ze źródeł** [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

**VI. Fotografie** ✓

# I/11 Relacja własna

- Relacja własna, skps. (org), k. 1 s. 1-2





okrymawianiu instytucji p. do ok. do realizacji <sup>I-112</sup>  
a terenie. Instytucja to, waznosc dostawek, to  
wzrostu owiaz organizowawczych i powaznosci  
sekolnie p. do ok. Cywilnych jak je uwarunkowuje  
polozenie.

3 marca 1941 r. ziozyio mi miyle, no domu  
Jeslape, nie zastali nas no domu, to olofe  
z melem bylismy w siojajnych w cukrowni.  
W domu bylo tylko moja mama staruska  
i 10. letnia corka.

10 marca 1941 r. po zgodniowym ukryciu  
szkolychalismy w siojajnych do Białej Podlaskiej,  
bylismy Bialy w wojnie, se na siojajnych  
terenie mozt was mi anad.

19. IV 1941 r. wrocziliam dziecko. Przewiezismy  
sie do szpitala w Kiszewice pow. miodawa.  
W Kiszewicach bylo nas parę, przez uwarunkowanie  
moj ojciec za posrednictwem mojego przyjacela  
musa. Legumina Thystawa skierowana do  
Białej Podlaskiej w celu przewiezienia  
kwasu srebliakiego.

Wrazem z piechoty 30-tu przy-30 mozie  
prezyciam sie i w nastepstwie 3,5 miesiaca  
prezyciam w szpitalu. Polyl w szpitalu  
stana malba se waznosc, w siojajnych okresie  
prezyciam dalsze przy-

I  
I 13 Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby  
relatora

- Kwestionariusz i ankieta w sprawie służby PUK, Warszawa 1970r.,  
druk z kps. (osg.), k. 2 s. 1-4



647 f  
131A

KWESTIONARIUSZ w sprawie służby P W K

W wypadku relacji A można nie odpowiedzieć na pytanie 1A i 2A

W wypadku relacji B pytania 3-8 odnoszą się do powiatczki nieżyjącej

1A Michalina Zbyszaw - Nija  
imię, nazwisko, pseudonim respondentki, u mężatek także nazwisko panięskie

1B Michalina N  
imię, nazwisko, pseudonim powiatczki nieżyjącej, o której wypełnia się kwestionariusz

2A Lublin  
adres obecny respondentki

2B Lublin  
adres rodziny lub przyjaciół powiatczki nieżyjącej

3 rok urodzenia 1909 miejscowość/powiat/ Lublin

4 pochodzenie społeczne robotnicze zawód rodziców remesnik - T.C.P.

5a 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas  
5b medyczna - dla oficerów - w Lublinie - 2 lata prawa S.M.S.  
WYKSZTAŁCENIE obecne J.H.

6a 1930r.  
6b komendantka kora lotniczo-pocztowa Lublin od 1930 r.  
6c dalej przebieg pracy zawodowej przed wojną  
6d inż. - dla okręgu Lublin i kier. ref. nr i pokłobret Okr. Lublin  
Zajęcie obecne lub poprzedzające przejście na rentę St. ref. ekonomiczny

Informacje o służbie P W K

7a data wstąpienia do P W K 1927r. korp. pułk przygnia Arcejskiej i Lublin

7b nazwa i miejscowość jednostki /hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, drużyna w.f., koło lokalne/

7c przebieg szkolenia - także na obozach i kursach /możliwie z podaniem roku, jednostki, miejscowości oraz rodzaju: ogólnowojskowe, fachowe, instruktorackie, inne/ Skolenie w Warszawie

7d przebieg służby P W K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P W K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i i./ od 1931 - 1939 - pensjonariusz

7e funkcja i stopień organizacyjny w dniu 31. sierpnia 1939r. St. przewodnicząca

7f nazwa i stopień organizacyjny w dniu 31. sierpnia 1939r. St. przewodnicząca

7g inne dane i uwagi o służbie P W K a także o przynależności do innych organizacji społecznych lub współpracy z nimi. nie przynależność do innych organizacji społecznych

Czy Respondentka wyraża zgodę na umieszczenie Jej nazwiska w przewidywanej publikacji /np. w indeksie nazwisk/: tak

Michalina N. 1909r.  
miejscowość i data wypełnienia kwestionariusza

Zbyszaw  
podpis /ewentualnie przyjęty pseudonim/

zob. nel Gajdymitshay  
Kopert  
7

ANKIETA o pracy wychowawczej P W K

1. Opisz, co spowodowało Twoje zapisanie się do P W K?  
 /może wpływały na to m.1. namowy koleżanek, lub innych osób; oczekiwania zabawy, sportu; nacisk szkoły; chęć aktywności społecznej; oddziaływanie instruktorki P W K; chęć przeżyć patriotycznych i służby; dążenia feministyczne; wymień inne możliwości./  
 Podaj również nieco szczegółów o środowisku Twojego ówczesnego życia.

Wolałam wyjechać na sześć tygodni szkolnego gimnazjum w Warszawie przez imię pani Ofreosa H.P. ppor. Leża Koratelska.  
 Chciałam pracować w organizacji młodzieżowej - jako instruktorka Byłam w radzie koleżanek, w różnych warsztatach materialnych. Mamy tam o uauce, o studiach o wyjazdach za granicę.

2.a. Jakie rodzaje zajęć pewiačkih utkwily Ci w pamięci, jakie formy i metody pracy wychowawczej?

muzyka, teatr -  
 ćwiczenia lalkarskie, ćwiczenia lekcyjne -  
 pogadanki i quizy

3. Opisz je i ocen ich znaczenie Bezspornie upodobanie do tego w Twoim życiu pewiačkih rokującej wytrwałości i mojej charakteru. i wytrwałości. w różnych warunkach trudnych. One mające w sobie wiele słabości i wiele wspaniałych. takich jak: mocna i twarda postawa, waleczność, punktualność, sumienność w pracy. Byłam bardzo impulsywna, i nieopanowana, często też. Cierzenia - serce, słoty kontakt z przyrodą, umieszali do sportu i uprawiania. - poproszę uspokajają, nerwowo i czekali do lat bardzo trudnej pracy nad sobą, samą, iustru. poprawiała postawę i nazywa Karolci.

3.a. Uprzytomnij sobie i opisz osoby z pracy pewiačkih, które wywarły na Ciebie wpływ z roku 1937 -

konary wpływ wywarła na mnie moja pierwsza koleżanka z klasy - Halina Wasilewska. Była, konary spokojna, opowiadająca, bardzo odważna i piękna. Uważała o zdrowie podjęcie do nas, uważała, że należy w masie mieć umiarkowanie. takich, i ideałów jak: obywatelskość, koleżeńskość, ofiarność, a najbardziej umiarkowanie. Ojczyzny. Była wyjątkowo i sprawiedliwa. Dzięki niej zyskałam wiele sposobności na uono uakt. - rozumiałam, że muszę się nazywać czy pize. Są po sobie. Spotykałam coraz więcej. - i chęć, i chęć. Jej dotarła. Nie było to talerz, a moim życiem.





7.a. Czy fakt, że byłeś pewiaczką  
wpłynął na Twoje życie w czasie  
okupacji? -----

tak      nie

b. W jaki sposób?

W jakiej mierze?

La pierwow swój olawiełk uwakawieł  
Pracował w konspiracji. Pracowałem już  
w grudniu 1939r.  
Jedną z marek 1941r. musiało być ucieczką z Lublina  
i ukryciem się do końca wojny. Sukces miał  
jako drugi POK zarządzonej w ramach konspira-  
cyjnej pracy z młodym

8. Inne uwagi związane z uczestnic-  
twem w P W K

Miałem jest dzisiaj pisać o sprawach POK.  
POK - to przeszłość, choć naprawdę piękna - to naprawdę  
nie najlepszych chwila okresu młodości.  
Od wczesnych okresów młodości pisał Bohal.  
W tych latach uwarstwili się imie  
sprawy i inne zagadnienia. Terror okupacyjny,  
który w każdej chwili, roknie, zwał się ciężki  
ślady. Lubiemy w rodzinie. Odejsie bliskich  
Trudno mi pisać po tych ciężkich latach  
swoje uwagi - chyba to że chciano aby  
aby móc być, jest cel, młodość, przeszłość  
a to jest lepkorodnie.

## II Materiały uzupełniające relacji

- Biogram H. Zygotowej, autor i źródło nieznane, msp. (org.), k. 1 s. 1



II/1

Starsza przewodniczka MICHALINA ZBYSŁAWOWA  
kapitan "Mijsa" z d.Kiszkówna

Urodziła się 29.sierpnia 1909r.w Lublinie.Uczęszczając tam do Gimnazjum,w 1927r.uzyskała wykszolenie ogólnowojskowe na obozie w Trembowli.W 1928r. uzyskała maturę i podjęła na dwa lata studia prawnicze na KUL-u.,równocześnie prowadząc Hufce Szkolne PWK.W 1930r./wówczas prawdopodobnie wyszła za mąż za Zygmunta Zbysława/ przeszła do pracy zawodowej w organizacji PKdOK jako komendantka Koła Lokalnego w Lublinie.

W 1935r.ukończyła wyższy kurs instruktorski w Warszawie,po czym została mianowana komendantką lubelskiego Okręgu PWK. Równolegle-od 1936r.aż do wybuchu wojny,pełniła obowiązki kierowniczkii Referatu WFiPWK w Okręgowym Urzędzie WFiPW w DOK2 w Lublinie.

W kampanii wrześniowej wraz z Kołem Lokalnym organizowała pracę placówek pomocy wojsku i ludności cywilnej bombardowanego Lublina.

Od grudnia 1939r wraz z mężem działała w SZP-ZWZ.Była kolporterką prasy podziemnej i prowadziła szkolenie wojskowe ochotniczek.W marcu 1941r. zagrożona aresztowaniem w Lublinie, ukrywała się w okolicach Białej Podlaskiej.Tam ciężko chorowała.Po wojnie pracowała jako szef Wydz.Kobiecego w Wojskowej Komisji Powszechnej Organizacji Służba Polsce i po likwidacji tej organizacji podjęła pracę w spółdzielczości, w Lublinie,gdzie pracowała do emerytury.

IV Korespondencja

k.1



VI/1 643 f

Droga Eho!

Szczere uśmiech nie zmieniał mojej ochoty  
pisać o tym wszystkim, co opisuję. Są  
to małe i ładne rzeczy, a trochę  
stare i poważne rzeczy i miłośniczkę.  
Wierzę, że nie zrobią mi specjalnego  
abytu figuracji - to jakkolwiek najob-  
niejszą urosła się wreszcie. Może to

pryjzi do pryradnej wiadomosci. Piszec do  
mnie "kui" - a precie od 1 lat bytysmy  
na "Ty" - trochz om przykro. Siestz or Lublinie  
na awoglyne. Ciska moja ma 39 lat just jez  
15 lat lekarzem a syn ma 29 lat i just lekarzem  
5 lat. Ja mam mze i jedne b. dziewczina.  
Jdylys skierowala swoje kroki kiedykobniak  
do Lublina - to pamietaj ze ja tu mieszkam  
i gotowc cis zapraszam Nina Strykawona

T. 395 / 105K

PNK AK  
Obw. Lublin  
Okr. Lublin

ZBYŚCOWA Michalina  
z d. Kiszka

— V Wyписы ze źródeł k. 5



++

Ibysławowa Melalka - Maria z d. Kiszkowa  
ur. 29 VII. 1909 w Lublinie

202-AK  
LUBLIN  
PWK

- analiza w gimnazjum M. Arciszewskiej, gdzie  
była w klasie PWK

1927r. - na obozie w Treubowli przekolewanie ogólnowoj-  
dłowe o ponownym zabrenie, co umożliwiło  
prowadzenie klasy PWK w swoim gimnazjum.

1937 - powołanie na Wydział Kurs Instruktorski w Warszawie

1930-35 - funkcja Komendantki Koła Lek. w Lublinie

1935-39 - " - K-ty Okręgowej w Woj. wotyńskiego,  
w terenie - Woj. dubelskiego

W a. okupacji przekazywanie przez Gestapo ulugwała się na  
terenie Bractwa Podlaskiej.

x  
Marianka J. Materny



++

1.

2. 34 POK 3

PKR AK

202-AK

LUBLIN

4. Lbystaw Michalina - Kija . . .

6. ps. x Kija "

8. . . . .

7. . . . .

9. 1909 Lublin

10. Lublin, ul.

11. . . . .

12. auk. wych. 64 37/II ok. 2 str.

13. . . . .

14



15.

1927

K-utka Okręgu - Lublin  
St. przewodnicząca,

16.



Kaczorowska Maria

Mianowanie Rozkazem Komendy Naczelnej L.123 z dnia  
19.III.1938 /"Dla Przyszłości" nr 3 z 1938/ ze star-  
szeństwem z dn.19.III.1938 r.

asp. z Okręgu Śląskiego mianowania na  
stopień st. aspirantki.

Rat

++

St.przewodniczka Michalina Zbysławowa z d. Kiszkówna,  
ur. w 1909 r. Komendantka Okręgu PWK, równolegle kie-  
rowniczka Referatu WFiPWK w Okręgowym Urzędzie WFiPW  
w Lublinie. Kolporterka prasy podziemnej. Zagrożona  
przez gestapo, ukrywała się na terenie powiatu Biała  
Podlaska. Zmarła w 1988 r. w Lublinie i tam pochowana.

uśw.  
Lublin

~~PSz.-~~

0 II Lublin  
st. prawn. Zbysławowa Michalina  
K-tka Okręgu i Kier. Ref. WF; POKSbit  
Okr. Koz. WF; PW aw II

30. St. Przew. Michalina ZBYSŁAWOWA z d. Kiszakówna. K-tka Lubelskiego Okręgu POK, równolegle kierowniczką referatu WF i PW w OU WF i PW w Lublinie. Kolporterka prasy podziemnej. Zagrożona przez Gestapo ukrywała się w Białej Podlaskiej. PO wojnie nadal mieszkała w Lublinie.

T. 395/wsk

DKK  
Lublin

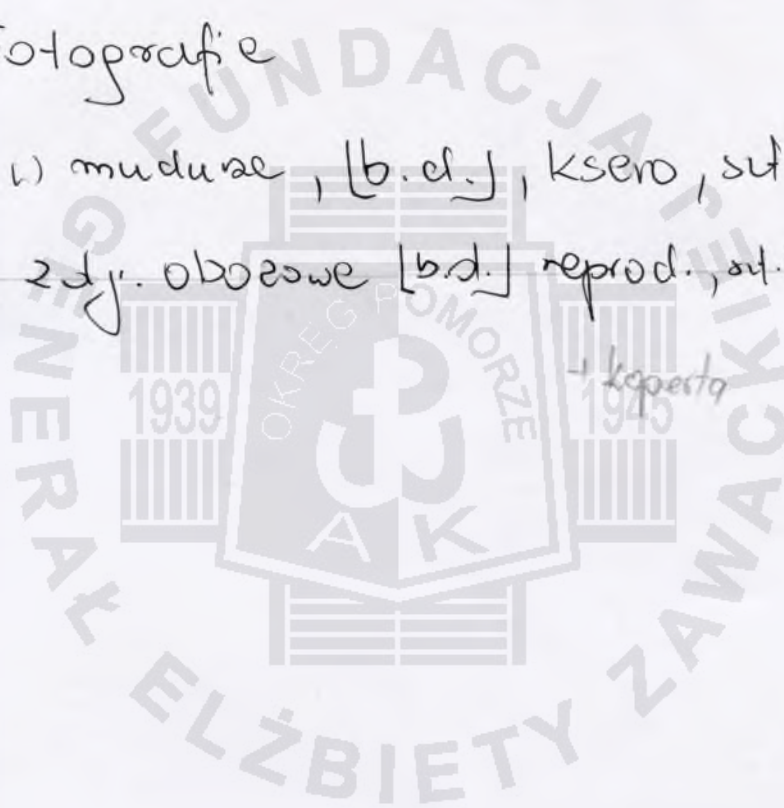
ZBYSLAWOWA Michalina, Maria  
z d. Kiszka

---

VI. Fotografie

1. w. muduze, [b.d.], ksero, str. 3

2. zdj. obozowe [b.d.] reproduk., str. 1





51/1

1. WSK  
Teczki osobowe
2. T. 395 / WSK
3. repr., 6,5 x 9,5
- 4.
5. ZBYSŁAWONA  
Michalina, Maria  
z d. Kiszka
6. N.N.
- 7.
8. Uwagi: brak opisu fotogr.



FUNDACJA  
OKRĘG POMORZE  
1939  
1945  
ELŻBIETY  
ZAWACKI

Z. Świt. 2012 r.

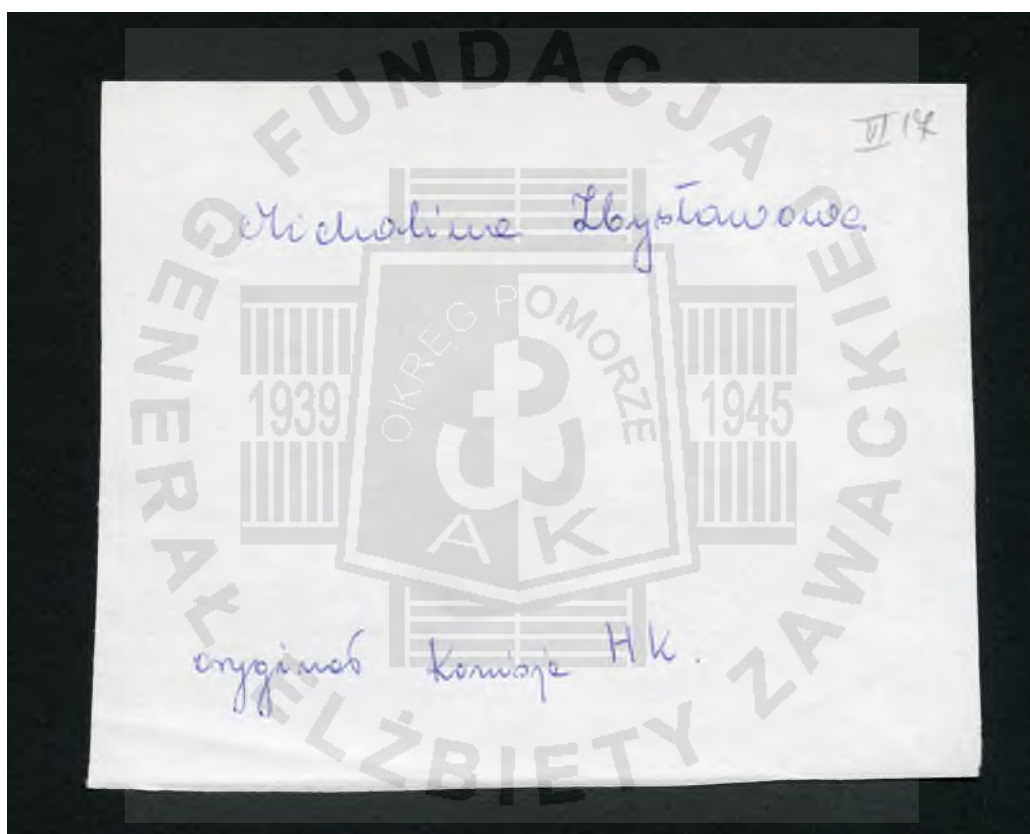


(1) 11/3

Mekhalina  
Krystanina  
do zwrotu do  
Kowalski H.K

April 2012





VI/6



ZBYSKANOWA Michalina  
2 cl. Kiszka

podpis  
na odwrocie  
zdj.







\*\* ZBYŚLAWOWA MICHALINA z d. KISZKA  
po. NIJA

ARCHIWUM  
Elżbiety Zawackiej  
34/PWK



PWK 1927

SZP- ZWI 1939 gm. *gm. ~~...~~*

\*\* 1988  
ZBYŚLAWOWA

ZBYSTAWOWA Michałina



